

Bedankt voor het downloaden van dit artikel. De artikelen uit de (online)tijdschriften van Uitgeverij Boom zijn auteursrechtelijk beschermd. U kunt er natuurlijk uit citeren (voorzien van een bronvermelding) maar voor reproductie in welke vorm dan ook moet toestemming aan de uitgever worden gevraagd.

Boom

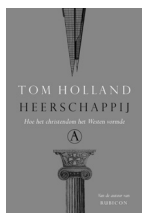
Behoudens de in of krachtens de Auteurswet van 1912 gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Voor zover het maken van kopieën uit deze uitgave is toegestaan op grond van artikelen 16h t/m 16m Auteurswet 1912 jo. Besluit van 27 november 2002, Stb 575, dient men de daarvoor wettelijk verschuldigde vergoeding te voldoen aan de Stichting Reprorecht te Hoofddorp (postbus 3060, 2130 KB, www.reprorecht.nl) of contact op te nemen met de uitgever voor het treffen van een rechtstreekse regeling in de zin van art. 16l, vijfde lid, Auteurswet 1912.

Voor het overnemen van gedeelte(n) uit deze uitgave in bloemlezingen, readers en andere compilatiewerken (artikel 16, Auteurswet 1912) kan men zich wenden tot de Stichting PRO (Stichting Publicatie- en Reproductierechten, postbus 3060, 2130 KB Hoofddorp, www.cedar.nl/pro).

No part of this book may be reproduced in any way whatsoever without the written permission of the publisher.

info@boomamsterdam.nl
www.boomuitgeversamsterdam.nl

Tom Holland
Heerschappij. Hoe het christendom het Westen vormde
 Amsterdam: Athenaeum-Polak & Van Genneep | 2020 | 640 pp. | € 29,99

Europa ademt christendom

De moderniteit, maar eigenlijk de hele Europese geschiedenis is gestempeld door het christendom. Dat is de belangrijkste stelling van het veelbesproken én bekritiseerde boek van de Britse historicus Tom Holland. Velen denken weliswaar dat de moderniteit terrein op het christendom gewonnen heeft en dat de verlichting het christendom heeft getransformeerd of zelfs op een zijspoor gezet, maar volgens Holland ademen ook de verlichting, liberale democratie, mensenrechten, wetenschap, de scheiding van kerk en staat, de erkenning van homoseksualiteit, ja zelfs de secularisatie kenmerken van het christendom. Het is immers een christelijke gedachte, die teruggaat op Augustinus, dat er een *saeculum* bestaat, een terrein buiten de kerk waarin revolutionaire veranderingen kunnen plaatsvinden. Deze worden mede door het christendom beïnvloed, omdat de Bijbel in zichzelf al allerlei ambigüiteiten kent. Kijk alleen al naar Paulus' negatieve opmerkingen over vrouwen tegenover zijn loflied op de liefde en de belangrijke rol die hij vrouwen toedicht. Juist omdat het christendom in zichzelf het gesprek voert, is slavernij én abolitionisme, kolonisatie én vrijheid, progressivisme én conservatisme op het christendom terug te voeren. Europa is christendom. Viktor Orbán en Angela Merkel zijn er de zichtbare getuigen van.

Pierre Trouillez
De Franse Revolutie en het christendom. De gewelddadige scheiding tussen kerk en staat
 Utrecht: Omniboek | 2020 | 352 pp. | € 28,50

In naam van de gelijkheid tegen het katholicisme

In een gedetailleerde en goed gedocumenteerde studie brengt de Belgische kerkhistoricus Pierre Trouillez de moeizame relatie tussen de Franse Revolutie en het christendom, in dit geval het katholicisme, tot leven. Trouillez bestrijdt de stelling dat de Revolutie van meet af aan tot doel had het katholicisme te vernietigen – veel katholieke priesters sloten zich vanwege het onrecht binnen de kerk bij de Revolutie aan –, maar zijn boek beschrijft ook hoe in de loop van de Revolutie, en met name tijdens de beruchte Terreur in 1793 en 1794, de ontkerstening bizarre vormen aannam. Hoe meer de Revolutie zelf met religieuze drijfkracht werd gepropageerd – Rede, Vrijheid en Gelijkheid werden hier en daar als ware godinnen vereerd of zelfs aangeroepen; en ouders moesten op het Altaar van het Vaderland beloven hun kind op te voeden in de liefde voor gelijkheid en vrijheid –, des te destructiever werd ze tegenover het katholicisme. Van priesters werd nog in 1797 geëist dat ze een eed van 'haat aan het koningschap en de anarchie' zouden zweren, en al in 1793 moesten kruisen op kerktorens het ontgelden. Voor de fanatieke proconsul Antoine Albitte was dit echter nog niet genoeg. Ook de kerktorens zelf moesten van hem tegen de vlakte, omdat 'hun hoogte een smaad is aan de principes van gelijkheid van alle echte republikeinen'.